

realizowane projekty

[Archiwum >>>](#)

2019

ŚLADAMI RĘCZNIKA LUDOWEGO ZIEMI ORLAŃSKIEJ

W roku bieżącym Muzeum w Bielsku Podlaskim wraca w teren, tym razem podążając „Śladami ręcznika ludowego ziemi orlańskiej”. To kontynuacja prac badawczych prowadzonych od 2014 roku, kiedy to został wydany pierwszy z serii katalogów – *Ręcznik ludowy z okolic Bielska Podlaskiego. Haft i koronka*. Później powstawały kolejno: *Katalog ręczników ludowych gminy Bielsk Podlaski* oraz *Katalog ręczników ludowych gminy Boćki, Brańsk, Rudka, Wyszki*. Tegoroczne badania, w których wezmą udział bielscy muzealnicy wspierani przez studentów z Cieszyna, Poznania, Warszawy oraz wolontariuszy obejmują ostatnią nieprzebadaną gminę w powiecie bielskim – gminę Orła. Efektem projektu będzie kolejny katalog ręczników ludowych oraz ogromny materiał badawczy.

Badania terenowe ręcznika ludowego ziemi orlańskiej dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury skoncentrują się na pracy w terenie. W dniach od 2 do 12 lipca pracownicy Muzeum w Bielsku Podlaskim oraz studenci i wolontariusze odwiedzą wszystkie wsie w gminie Orła poszukując ręczników ludowych w celu ich opisanie i sfotografowania.

Wszystkie osoby będą posiadały identyfikatory z imieniem, nazwiskiem i nazwą instytucji prowadzącej badania – Muzeum w Bielsku Podlaskim.

W związku z powyższym Muzeum w Bielsku Podlaskim Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku zwraca się do mieszkańców gminy Orła o udostępnienie rękowników ludowych w celu ich sfotografowania i umieszczenia w przygotowywanej w ramach w/w projektu publikacji. Rękowniki zostaną opisane i sfotografowane na miejscu (w obecności właściciela). Ponadto prosimy o przygotowanie takich informacji, jak imię i nazwisko autorki/autora oraz przybliżonej daty wykonania rękowników.

Mamy nadzieję, że i tym razem dzięki Państwu nasze badania przyczynią się do przywrócenia pamięci tej pięknej, ale coraz rzadziej pielęgnowanej tradycji. Chcemy pokazać, jak ogromne dziedzictwo tkwi w rękowniku ludowym oraz jak wiele znaczeń i wzorów się w nim kryje. Efektem finalnym projektu będzie „Katalog rękowników ludowych gminy Orła” – kompletny zbiór rękowników, które zachowały się w wiejskich izbach. Warto je pokazywać, chwalić się nimi – wszak to nasza tradycja i dziedzictwo.

Promocja „Katalogu rękowników ludowych gminy Orła”

Dobiega końca realizacja projektu naukowego „Śladami rękownika ludowego gminy Orła” realizowanego przez pracowników Muzeum w Bielsku Podlaskim Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku. Działania prowadzone w jego ramach to kontynuacja badań naukowych rozpoczętych w 2015 roku w gminie Bielsk Podlaski oraz późniejszych w gminie Boćki, Brańsk, Rudka i Wyszki.

Efekty pracy bielskich muzealników oraz zaproszonych naukowców, studentów z Instytutów Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetu w Cieszynie oraz wielu innych osób będzie można poznać podczas uroczystej gali, która odbędzie się **12 grudnia 2019 r. o godz. 17.00** w sali widowiskowej Gminnego Centrum

Kultury w Orli. W programie przewidziano otwarcie wystawy „Ręcznik ludowy gminy Orła”, występy zespołów folklorystycznych oraz prezentację projektowego „Katalogu ręczników ludowych gminy Orła”.

Wzorem lat ubiegłych badania prowadzone w ramach projektu miały charakter kompleksowy, co oznacza, że realizatorzy dotarli do 24 miejscowości w gminie Orła: Antonowo, Czechy Zabłotne, Dydule, Gredele, Gregorowce, Koszele, Koszki, Kruhłe, Krywiatycze, Malinniki, Mikłasze, Moskiewce, Oleksze, Orła, Paszkowszczyzna, Pawlinowo, Reduty, Spiczki, Szczyty Dzieciołowo, Szczyty Nowodwory, Szernie, Topczykały, Wólka i Wólka Wygonowska.

Przeprowadzony w terenie rekonesans przyczynił się nie tylko do pozyskania nowych informacji, ale również domknął temat na danym obszarze administracyjnym, co pozwala spojrzeć na kwestie związane z ręcznikiem ludowym z pewnej perspektywy, dającej pełniejszy obraz zjawiska.

Podczas projektu sporządzono dokumentację 436 ręczników. Najstarsze z nich pochodzą z początku XX w. – to dwie sztuki wyszyte w Wólce między 1900, a 1905 rokiem. Niewiele młodszy jest ręcznik datowany na lata 1908/1909, który wykonano na Syberii, a odnaleziono w Moskiewcach. Kilka ręczników pochodzi z 1917 roku. Z kolei najmłodsze, na które natrafili badacze wykonano i odnaleziono w Topczykałach – to dwa ręczniki autorstwa tej samej kobiety, pochodzące z 2019 roku.

W wyniku badań wiedza muzealników wzbogaciła się o kolejne 436 ręczników. Imponujące wrażenie robi również ostateczna baza danych ręczników ludowych zawierająca kompleksowe informacje z gminy Bielsk Podlaski, Boćki, Brańsk, Rudka, Wyszki oraz Orła. Wystarczy tylko wspomnieć, że zapisano w niej 1339 rekordów (ręczników), z których każdy jest opisany w blisko czterdziestu aspektach. To ogrom danych pozwalających dokonywać analiz naukowych pod różnym kątem.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury oraz ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

